

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Axiochus de contemnenda morte

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

in liberis, nō recte putant. Proinde si sint iam apud uos uiri hac potestate digni, id fieret. Sin autem ad disciplinam opus sit aliquo: neq; qui doceat, neque qui doceatur, ut opinor, apud uos sunt: reliquum est, deos precari. Nam ferè quæ ante hoc tempus fuerunt ciuitates, sic ab initio constitutæ sunt: ac postea bene excultæ pro opportunitate magnarum rerum, tum bello, tum pace, quando in huiusmodi temporibus uir clarus & probus magnâ adeptus fuerit potestatem. Prius autē ipsa promptissime curare oportet atq; necesse est: considerare tamen ea qualia dico: neq; temere aggredi quasi leuiter peragantur: cogitare uero quid commode fieri possit. Vale felix.

PLATO Architæ Tarentino bene agere. Epistola XII

IRVM est quanta cum uoluptate commentaria abs te missa accepimus, eorumq; auctoris ingenio delectati sumus. Visus quidem nobis est uir ipse dignus maioribus illis iam olim suis. Ferūt uirorum decem millia fuisse: qui ex omni Troianorū, qui sub Laomedonte secessere numero, ut fabula tradit, præstantissimi fuerunt. Cōmentaria uero quæ tu per literas à me petis, nondum absoluta sunt. Qualia cunq; tamen sunt, ad te misi. De custodia uero, idem sentimus ambo. Quapropter nihil cohortatione opus esse uidetur.

AXIOCHVS PLATONIS DE CON

TEMNENDA MORTE, RODOLPHO AGRICOLA INTERPRETE.

SOCRATES. CLINIAS. AXIOCHVS.

HEVNTI ad Cynofarges mihi, cum ad Elisum uenissem, uox cuiusdam allata est clamantis, Socrates Socrates. Vt que conuersus circumspēctabam unde ea redderetur, Axiochi filium uideo Cliniam, ad Callirhoen currentem, cum Damone musico, Charmideq; Glauconis filio. Horum alter quidem musicam docebat: alter ex familiaritate amabat, si mul atq; amabatur. Visum est ergo mihi rectâ deflectenti occurrere eis: ut q̄ primum conueniremus. Perfusus autem lachrymis Clinias, nunc tempus est, inquit, Socrates, ut uulgatam semper de te sapientiā ostendas. Pater enim ex aliquo iam tempore uiribus de improviso destitutus est, & est prope exitum uitæ, molesteq; fert adesse sibi finem, tamen si antehac contemneret mortem horrenda imagine exprimētes, comiterq; derideret. Perge ergo, proq; tua consuetudine illum confirma: ut uolens eò quò ducit necessitas, sequatur, utq; ille mihi ad reliqua hoc ipso etiam pie colatur. SOC. Nullā me Clinia, moderatam rem rogaueris frustra, quanto nunc magis, cum ad hæc me uoces pietatis officia. Acceleremus autē. Si enim ita se res habet, festinato opus est. CLIN. Vbi modo te uiderit Socrates, rectius habebit. Crebro enim iam euenit ei, ut exanimatus rursus reficetur. SOC. Quo citius autem perueniremus, eā quæ circa murum cognominata est, iuimus. In proximo namq; habitabat portæ quæ est apud Amazoniam columnam. Inuenimus ergo eum æquisumptis rursus sensibus, & corpore robustum, defectum uero mente, prorsusq; indigentē consolationis, reuoluentē crebro se, suspiriaq; cum lachrymis atq; manuum crepitu cientem. Aspiciēs autem illum, quid hoc, inquam, rei Axioche? Vbi nō bis illa pridem magnifica uerba, cōtinentesq; laudes uirtutū, & maius q̄ ut dici posset in te animi robur? Sicut enim timidus athleta, cum in gymnasio insignē te præbueris, ad certamen ipsum defecisti. An non mediate considerabis naturam uir tantus & rationi obsequens, utq; nihil aliud, Atheniensis? quòd cōmune uidelicet hoc & ab omnibus iactatū peregrinatio quædam uita est, quodq; peragētes eam alacriter, & tantum non pæana canentes, ad postremam accedere necessitatē: tam molliter uero habere se, tamq; ægre, pueri more diuelli, nequaquam prudentiæ præ se fert altioris aetatem. AX. Recte quidem Socrates, ista mihi dicere uideris, uerum nescio quo pacto ubi propius accesseris periculū, fortia illa grandiaq; uerba occulte subteruolant atq; negliguntur. Oboritur autem metus quidam, mentem multipliciter discerpens, si hac luce, hisq; priuabor bonis, & expers mentis sensuumq; iacebo ubicunq; demum putrescens, & in puluerem uermesq; conuersus. SOC. Imperfecte coniungis Axioche, propter imperitiā cum sensuum orbitate sensum, tibiq;

tibiq; ipse cōtraria facis & dicis, neq; cogitas quod simul quidem desles id, quod sensibus carebis, simul ob putrefactionem doles amissionemq; uitæ oblectamētorū, ueluti mortē in aliam uitam transiturus, neq; in omnimodā abiturus sensuum abolitionem, & eandem in qua prius q̄ nascereris, fuisti. Vt enim cū Dracon Clithenesq; gubernabant rem publicā, nihil te mali habebat (necdum enim cōperas esse ut male tibi quid accidere posset) ita neq; post mortē erit. Nullus enim ut male tibi esse quicq; possit, es futurus. Quintu igitur hāc omnem discutis ineptiā, illud cogitans, quod soluta simul hac compage, animoq; rursus in proprium restituto locum, relictum istud corpus terrenū, atq; rationis expertus amplius nequaq; est homo. Nos etenim anima sumus, animal immortale, mortali includum munimento. Hoc autem tabernaculū non sine malo nobis circūdedit natura, cuius læta quidem abstrusa sunt & uolucra, pluribusq; doloribus admixta: tristitia uero improuisa, diuturna, profusq; uacua gaudiorum. Valetudinis nempe, sentientiū membrorum ulcera, morbi interni. Quibus necessario (quoniā per corporis meatus sparsa est) cōdolens anima cōlestem, & cognatū desiderat æthera, sititq; cupide supernæ illius consuetudinem gaudiaq; uitæ. Discellus itaq; è uita mali cuiusdam est in bonum commutatio.

AX. Cum malū ergo Socrates uitam putes, quid ita uiuere perseueras, cum rerū sis indagator, & nobis, id est multitudini, intelligentiā præstes? s o c. Nequaquā uerum de me Axioche testimoniū dicis. Arbitraris enim quemadmodū uulgus Atheniēsiū, quandoquidem res inquirō, alicuius quoq; me scientiā habere. Adest aut̄ tantum ut reconditiōra sciam, ut uoto optauerim etiam uulgata me ista nouisse. Sunt aut̄ ista quæ dico, Prodici sapiētis tradita. Illa quidē duobus obolis, illa duabus, illa quatuor drachmis redempta. Gratis enim hic uir neminem docet, estq; mos ei semper Epicharmi illud in ore habere, Manus manum fricat, da aliquid, & aliquid cape. Nuper ergo cum apud Calliam Hipponici filium declamaret, tantis differuit contra uitam, ut ego ad ea quæ nullius sunt momenti, ascripserim illam. Ex eoq; iam in mortem mihi animus Axioche propendet. AX. Quæ dixit autē? s o c. Dicam equidem tibi ea, quorum mihi ueniet in mētem. Quæ enim pars inquit, ætatis, calamitatibus uacat? Nōne statim à principio plorat, ut primū natus est infans; uitāq; à lachrymis auspicatur? Quæ tandem nō premit eum molestia? Semper enim uel penuria, uel frigore, uel calore, uel uerberib; urgetur. Antea quoq; quā loqui possit, quanta patitur; flens scilicet, hancq; solam habens anxietatis suæ querelā. Vbi septimum dehinc expleuerit annum; multosq; labores exhauferit; iam custodes, gymnastę, magistriludj, iam adolescenti critici, geometrę, rei militaris præceptores; ingens plane dominorū multitudo. Post ista ubi in Ephebos inscriptus est, peior iam metus, Lyceum, Academia, gymnasiarchia, uirgę, nullaq; profus malorum mēsurā. Omnis adeo adolescētis sub moderatoribus est labor; qui ex Areopagi delecti cōsilio præsumunt iuuentuti. deinde cum fuerit istis exolutus, iam curę palam emergunt, reputatioq; q̄ uiuendi potissimum instituat iter; præq; sequentibus incōmodis priora illa puerilia uidentur, & infantium reuera terrimenta; expeditiones enim & uulnera, perpetuiq; certaminū labores. Hinc iam fallēs sub repit senectus; in quam cōfluit quicquid est infirmum fragileq; naturæ. Quod nisi ocyus quis uitam uelut æs alienū reddiderit; astans supra caput natura tanq; fœnecator reposcit usuram. Ab alio quidem uisum, auditū ab alio; persepe utrūq;, at si quis diutius cūctetur, debilitat eum, excruciat, membrisq; destituit. Alij itaq; multa senectute repuerascūt; animoq; bis pueri fiunt senes. Dij ergo propter hoc ipsum (ut quibus notissimæ sint res humanæ) quos plurimi faciunt; eos citius auferunt è uita. Agamedes & Trophonius itaq;, cum Pythij Apollinis ædificassent templū; orantes dari sibi quod optimū esset; quum ob dormiuissent, nunq; deinde surrexerunt. Sic etiam Iunonis Argiuarū sacerdotes, precante matre eorū, ut gratiam eis aliquā Iuno pietatis illorum referret. cum enim cunctarētur iumenta, succedentes ipsi uehiculo matrem ad templum pertraxerant. Post preces ergo nocte decesserunt. Longum foret aut̄ poetarum dicta recensere; qui diuinioribus poematis ea quę ad uitam pertinet nostrā, uelut ex oraculo decantant, quemadmodū deplorent illam. Vniusq; solū memoratu dignissimi sat habeo meminisse; qui inquit: Quā superi miserum stamen mortalibus æui Neuere, ut uiui deflenda per omnia durent. Iterumq;: E cunctis hominū generi fors pessima uitæ Stat, quæcunq; supra terrā spirantq; meātq;. De Amphiarao uero quid dicit; Iuppiter hunc totis animis, hunc magnus Apollo Diligit, &

git, & iusti metas non attingit æui. De illo quoque qui ita iubet: Nascens fleat, qui tanta uita intrat mala: quid tibi uideat? Sed cesso: ne commemorando alios, rem contra quæ institui longius ducam: Quod autem uitæ quisquam institutum, quam uel artem deliget, ut non querat de ea, atque presentibus offendant? Opifices, mercenariasque recenseamus artes: ex nocte in noctem usque laborantes, & uix tolerantis uitæ necessarios sumptus, complorantes seipsos, omnemque uigiliam suam mœnore lachrymisque complentes. At nautam dicamus, per tanta penetrantem pericula, quicquid quemadmodum Bias ait, neque inter mortuos est, neque inter uiuos. Terrestres enim homo uelut ambigui generis, ipse in mare sese proiecit: totusque arbitrii factus est fortunæ. Verum dulcis est agricultura. Est sane non tota tamen est, quod aiunt, ulcus, semper paratam doloris habens causam, nunc quidem siccitatem, nunc pluias, nunc uredinem, nunc rubiginem, nunc uel æstum intempertiuum, uel frigus conquerens. Illa quoque honorata in primis reipublice cura, multa enim prætereo, per quantas rapitur anxietates? Quæ gaudia quidem habet furculi in modum trepida semper, atque stimulis repleta, repulsas uero acerbis & millies morte peiores. Quis enim beatus esse possit uulgi uiuens arbitrio? tametsi faueatur ei plaudaturque, populis scilicet ludicris iactatus, exhibitatus, damnatus, mortuus, & tum miserandus uisus. Vbi namque Axioche tu qui in reipublice uersaris, ubi Milciades, ubi Themistocles, ubi Ephialtes abiit, ubi ite qui nuper in reipublice duces fuerunt: quando ego quidem in eam non sum adductus sententiam. Neque enim honestum mihi uidebat, ut insanienti populo dominationis particeps fierem. Theramenes autem & Calixenus deinde constitutos præficiētes magistratus, ut indemnati necarent homines effecerunt: tuque cum Triptolemo resistebas illis solus est triginta millibus in concione coactis. A X. Sunt ista Socrates ut dicis itaque ex eo suggesti me satietas cepit, neque mihi quicquam acerbis reipublice uisum est. Perspicuum id quidem illis qui in ipso sunt negotio uersati. Tu namque dicis hæc, ueluti qui de sublimi spectaueris: nos uero qui fecimus periculum, quanto exactius scimus? Populus enim charissime Socrates, ingratus est, morosus, crudelis, inuidus, immodestus: ut qui sit ex colliuie turbæ, & stultis insolentibus collectus. Huic autem qui assentatur, multo ipse inferior est. S O C. Quando igitur Axioche hæc quæ liberalis maxime omnium est artium, omnium maxime abominandam putas, quid reliqua uitæ genera? an non putabimus prorsus esse fugienda? Audiuisti etiam Prodicum quandoque dicentem, quod nihil quicquam neque ad uiuentes mors, neque ad defunctos pertineret. A X. Quomodo dicis ista Socrates? S O C. Quoniam neque circa uiuentes est: hi uero qui obierunt, non sunt amplius. Itaque neque apud te est: non dum enim obisti. neque si quid tibi accidat, est circa te futura. non enim eris. Stultus est igitur dolor de Axiocho, qualis neque est, neque futurus sit, Axiochum mente torqueri: sitque simile, ueluti si Scyllam, aut si quis Centaurum reformidet, quæ neque iam imminet tibi, neque sint unquam ad exitium tuum affutura. Existētium enim rerum est metus: quæ non sunt autem, nemo est qui pertimescat. A X. Tu quidem docta hæc uerba ex ea quæ nunc pullulat, garrulitate protulisti. Illinc est enim hæc quæstus captatio illicitæ iuuentuti apparatus. Me uero amissio honorum quæ sunt in uita, tristem reddit: & si Socrates probabilior etiam hac quam modo dixisti, crepueris orationem. non enim errabunda iam mens ducitur apte coherentibus uerbis: neque contingunt mentem ista: sed in ostentationem splendoremque orationis parata multum absunt a ueritate. At animi ægritudo captiosis nequaquam sistitur uerbis: sed illis acquiescit solum quæ ualeant ad mentem usque penetrare. S O C. Cōiungis imprudenter Axioche: & honorum priuationi malorum substituis sensum, oblitus quod tunc mortuus sis futurus. Eum namque qui bona amittit, contraria lædunt quæ patitur mala: at qui non est, nihil in eius quo priuat, locum recipit. Quomodo ergo esse posset ullus in eo dolor, quod nullam lædentium notitiam exhibebit? Quod si non ab initio Axioche per imprudentiam unum aliquem sensum cum morte componeres: nequaquam metueres eam. Nunc ipse te subuertis: timens amissum iri animam, aliamque animam illius amissioni circūdas. Et turbaris quod sis sine sensu futurus, hocque ipsum non sentire alio te sensu comprehensurum putas. Ad hæc multæ sunt perpulchræque de animi immortalitate rationes. Neque enim mortalis natura in tam uarias res attollere sese posset, ut cōtemneret ingentium ferarum uires, maria transmitteret, conderet urbes, resp. constitueret, respiceret etiam in cœlum, & astrorum uideret reuolutiones, cursusque solis & lunæ, ortus ite & occasus: defectus, celeritatem, distantias, æquinoctiaque, & duplices cōuersiones, Pleiadum etiam & hyemis atque æstatis uentos, imbricumque casus & horrendos turbinum raptus,

ut com

ut comprehēfos quoq; mundi labores seculis traderet: nisi diuinus quidam mentibus nostris spiritus inesset: quo complexum notitiāq; tātarum attingeret rerum. Transis itaq; non in mortem Axioche, sed in immortalitatem: non in amissionem bonorum, sed in syncriorem eorum perceptionē, neq; ad uoluptates mortali confusas corpori, sed ab omnibus profus molestijs purgatas. Illuc enim ex hoc solutus carcere proficisceris, ubi requieta lotaq; omnia, & nulla fathiscentia senecta: tranquillamq; illic perages uitam, ab omnibus liberam incōmodis, & serena placidam quiete, rerum contemplans naturam: atq; philosophiā non ad turbam, neq; in speciem, sed ad puram germanamq; deditus ueritatem.

AX. In contrariū me Socrates hac oratione distulisti. Non enim metus iam me, sed desiderium tenet moris. Vtq; ego rhetores imitatus grandius aliquid dicam, iam dudū superna mente concipio, et immensum illum diuinumq; recenseo cursum, collegiq; ex infirmitate me: sumq; iterum quasi nouus effectus. S O C. Si uis autem aliam etiam rationē cape, quam retulit mihi Gobrias Magus. Is dicebat secundū Xerxis in Græciam transitum auum suum sibi cognominem missum esse in Delum, quo eam tueretur insulā, in qua bina sunt numina prognata. Ibi illum ex aeneis quibusdam tabulis quas attulissent ab Hyperboreis Opis & Hecaergus, didicisse animam postea q̄ corpore sit exoluta in ignotum quendam locum subterraneo discedere recessu, in quo Plutonis sit regia nihilo minor q̄ aula Iouis. Terra & enim mundi mediū tenente ambitū eius esse globosum; cuius alterum quidem semiorbem dij superi acceperint, inferi alterū: atq; hi quidem fratres illorū, hi uero filij fratrum. Vestibula autem qua a ditus ad Plutonis est regnum, ferreis esse claustris atq; clauibus offirmata. Aperientem illa fluuius excipit Acheron: post quem Cocytus est. Eos ubi quis traiecerit, ad Minoem & Rhadamanthū est accedere necesse. Vocāt hunc campum ueritatis, inq; eo iudices sedent, recognoscentes eorum qui aduenerint uniuscuiusq; uitam, & qua quisq; ratione corpus inhabitans atate peregerit. Nec mentē di illuc ulla facultas. Quibuscunq; autē in uita melior aspirauerit demon, ij sedes incolunt piorum: ubi omnes horæ scatent omnigena fructuū ubertate, fontes puris labūtur aquis, uarijs prata omnimoda floribus uernant, conuentus sunt philosophorū, theatra poetarū, exultantiū coronæ, musiciq; concentus. Ad hæc instructa diligenter conuiuia, & ipsa sese suppeditans affluentia uictus. Non enim frigus illis, non æstus est grauis, sed temperatus aer funditur mitibus solis radijs illustratus. Hic etiam initiatis est dignatio quædā, & religiosa ibidem quoq; peragunt sacra. Quomodo ergo nō hic tibi honor habebitur collegæ deorū? Herculem nāq; Liberumq; patrem descēdentes ad inferos priscus est sermo hic initiatos fuisse, & fiduciam quo illuc irent, ab Eleusina conceptam esse. At illi quibus per scelera uita fuerit peracta, per Tartarum à Furijs ad erebū chaosq; rapiuntur, ubi impiorum est locus, inexplēbilesq; Danaī filiarum urnæ. ubi Tantalī sitis, præcordia Tityi, Sisyphi inexplicitū saxū, cuius finis ab alio incipit rursus labore. Ibi circū lambētibus eos feris, indefinenter lampadibus adusti, & omnium pœnarum afflicti cruciati, tormētis laniantur immensis. Ista quidem ex Gobria ego audiui, tuum uero de eis erit Axioche iudicium. Illud namq; ratione adductus solum scio cōstanter, quod omnis immortalis est anima quæcunq; ex hoc loco transfertur & profus expers doloris. Siue sursum ergo Axioche, siue deorsum beatus sis oportet, qui probe pieq; uixisti. AX. Pudet me Socrates dicere tibi quiddam. Tantum abest ut timeam mortem, ut nunc eius etiam teneam amore, usque adeo & hæc mihi, & illa persuasit oratio. Contemno etiam uitam, ut qui sum in melius domicilium transiturus: nuncq; paulatim ea quæ dicta sunt, ipse mecum recensebo. Tu uero meridie fac ad sis mi Socrates. S O C. Faciam ut dixisti. Ego quoq; ad Cynosarges unde huc uocatus sum, redeo ad ambulationem.

F I N I S.

BASILEAE APVD HIER. FROBENIVM ET NIC.
EPISCOPIVM, AN. M D LI.
MENSE MARTIO.